

SØRREISA KOMMUNE
Rådmannskontoret

Det kongelige forsvarsdepartement
Popstboks 8126 Dep

0032 OSLO

postmottak@fd.dep.no

Dato: 06.01.2012
Deres ref:
Arkiv - arkivsak: X10 - 11/157
Vår ref: 199/12
Direkte telefon: 77875002
E-post: wigdis.n.andersen@sorreisa.kommune.no
Org.nr. 940755603

**OVERSENDELSE AV HØRINGSUTTALELSE I FORBINDELSE MED
FORSVARSSJEFENS FAGMILITÆRE RÅD**

Viser til brev av 29.11.2011 vedrørende høring av rapport – Forsvarsvarssjefens fagmilitære råd.

Vedlagt følger kommunens høringsuttalelse vedrørende CRC Sørreisa. Denne har vært politisk behandlet og består av følgende to deler;

- Sammendrag av Sørreisa kommunes uttalelse
- Utdyping/nærmere argumentasjon

Med hilsen

Wigdis N. Andersen
rådmann

Bengt Johnsen
næringsrådgiver

Kopi til:

- Politiske partier på Stortinget
- Tromsbenken på Stortinget

Sammendrag - høringsuttalelse til Forsvarssjefens Fagmilitære råd

Dette er et sammendrag/kortversjon av Sørreisa kommune sin uttalelse i forbindelse med FMRs rapport vedrørende langtidsplan for forsvarssektoren.

Innledning

Som en av forsvarskommunene i Midt-Troms gir vi her vårt innspill til høringen av Forsvarssjefens Fagmilitære råd - FMR. Sørreisa kommune har en god forankring både stedsmessig og politisk i Nordområdet, og er opptatt av Forsvarets rolle og oppgaver i nasjonale og internasjonale anliggende. Vi er opptatt av satsingen på og utviklingen av nordområdene som vil være med på å trygge vårt velferdssamfunn inn i fremtiden, og at det skal bidra til gode internasjonale løsninger.

Nordområdemeldingen trekker opp viktige strategiske prioriteringer og gode hovedmål for politikken hvor Forsvaret er gitt viktige oppgaver og ressurser til å sikre landets interesser.

Som vertskommune for NATOs og Det norske Forsvarets stasjon for luftromskontroll - CRC-Sørreisa - gir vi en uttalelse om denne spesielt. CRC-Sørreisa representerer fremtidens teknologi og kompetanse for Forsvaret, og vi ser denne i sammenheng med øvrige forsvarsfaglige og forsvarstekniske miljøer. Vårt syn er at det verken er forsvarlig eller hensiktsmessig å flytte CRC-Sørreisa til FOH i Reitan ved Bodø.

FMR i forhold til nasjonale politiske strategier

Regjeringen ser nordområdene som Norges viktigste strategiske satsningsområde i årene fremover, hvor et utvidet sikkerhetsbegrep legges til grunn. Forsvarets økende aktivitet og tilstedeværelse i nord er en helt sentral del av regjeringens satsing i nordområdene. Vi mener klart at FMR mangler relevant forankring i regjeringens strategiske satsing på nordområdene,¹ og slik ikke tar hensyn til vedtatte politiske prioriteringer.

CRC-Sørreisa representerer fremtidens teknologi og kompetanse

Vårt forsvar bygges i stadig større grad opp omkring systemer som baserer seg på svært avansert teknologi og kompetanse. Den oppgraderingen til over 400 mill som nå pågår ved CRC Sørreisa er et ledd i Natos nye toppteknologiske systemer. (ARS/ACCS) Fremtidens kampfly, maritime helikoptre og fly, fregatter og fartøyer vil domineres av den type kjernekompetanse og teknologi som CRC-Sørreisa er grunnlagt på – og som nå ytterligere utvikles. CRC-Sørreisa er en attraktiv arbeidsplass hvor det er lett å rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Det er ingen ledige stillinger ved stasjonen og arbeidskraften er stabil - uten pendling.

CRC-Sørreisa er av Natos mest moderne anlegg - og videreutvikles

CRC-Sørreisa er det mest moderne stridsanlegget som finnes i NATO og det nye fjellanlegget sto ferdig i 2001. Det har teknisk infrastruktur, tilstrekkelige arealer og løsninger for å løse nasjonale og internasjonale kommando, kontroll og varslingsoppdrag langt inn i fremtiden. Generalinspektøren for Luftforsvaret har også påpekt tilsvarende om CRC-Sørreisa i sin rapport om EBA. Basen leverer informasjon til fellesoperativt hovedkvarter og NATOs kommandostruktur, og har taktisk kontakt med forsvarets piloter slik at de kan finne frem til sine mål og ferdes trygt. CRC-Sørreisa sin beliggenhet i

¹ Forsvarsdepartementets strategiske konsept for Forsvaret, "Evne til innsats".

forhold til ansvars- og operasjonsområdet i nord gjør at anlegget dekker 25 % av Europas luftrom. Anlegget er sikret mot alle kjente trusler.

FMRs økonomiske gevinst ved flytting av CRC-Sørreisa til Reitan anses overdrevet

En rekke forhold i den økonomiske vurderingen som er lagt til grunn for FMR anses for dårlig belyst, i tillegg til at de fremlagte økonomiske besparelsene er basert på for snevre økonomiske vurderinger. Investeringer i Reitan er i FMR beregnet til kr. 450 millioner, med en usikkerhetsmargin på 50 %.

Beregninger viser at det ikke er noe å spare verken på kort eller lang sikt ved å flytte CRC-Sørreisa til Reitan². Vi mener anbefalingen om nedleggelse av CRC-Sørreisa representerer dårlig økonomistyring og ren sløsing med begrensede midler til forsvarsformål.

CRC-Sørreisa anses å utgjøre en viktig seighet i nasjonal kommando, sambands og sikkerhetsstruktur

Ved å videreføre CRC-Sørreisa oppnår man også å unngå "å legge alle eggene i samme kurv", og på den måten skape bedre seighet ved at man har to anlegg som operativ ledelse kan gjennomføres fra. CRC-Sørreisa utgjør i dag en back-up for FOH i Reitan i kommandostrukturen ved behov. En flytting av CRC til Reitan vil gjøre oss mer sårbare overfor utilsiktede hendelser og terroranslag, gi økt sårbarhet og svekke Forsvarets evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsoppgaver.

Konsekvensene av nedlegging av CRC-Sørreisa

Konsekvensene for kommunen ved nedleggelse er ikke hovedargumentet for opprettholdelse. Det må likevel være tillatt å peke på de svært negative konsekvensene en nedleggelse vil gi for vårt lokalsamfunn. Sørreisa kommune har vært vertskapskommune for Luftforsvarets stasjon Sørreisa siden tidlig på 1960. Vi har alltid hatt et nært og godt samarbeid med Forsvaret, og tilrettelegger for forutsigbarhet og trygghet og slik at Forsvarets personell skal få dekket sine behov og trives. Det er hevet over enhver tvil at en nedleggelse av CRC-Sørreisa med 115 høykompetanse arbeidsplasser vil lede til en betydelig svekkelse av sysselsetting, bosetting og næringsliv i kommunen.

Forsvaret i kommunene Sørreisa, Målselv og Bardu

CRC – Sørreisa må ut fra en samfunnsmessig totalvurdering også i fremtiden inngå som en viktig hjørnestein i det forsvarsfaglige miljøet i Midt-Troms – til beste for ivaretagelse av landets interesser og på en samfunnsøkonomisk forsvarlig måte.

Nærmere utdyping av argumentasjonen, se vedlagte vedlegg.

Vedtatt av formannskapet i møte 3. januar 2012.

Paul Dahlø
ordfører

² Organisasjonsforum Sørreisa er en sammenslutning av tjenestemannsorganisasjonene og har foretatt egne beregninger med basis i den lokale kunnskapen og kompetansen ved stasjonen.

Utdyping av argumentasjonen – høringsuttalelse til Forsvarssjefens Fagmilitære råd

Dette er en utdyping av Sørreisa kommune sin uttalelse i forbindelse med FMRs rapport vedrørende langtidsplan for forsvarssektoren.

Den politiske forankringen av FMR i nasjonale strategier

Nordområdet anses som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Dette er solid begrunnet i Stortingsmelding nr. 7 (2011 - 2012) "Nordområdene, Visjon og virkelighet", i Forsvarsdepartementets strategiske konsept for Forsvaret "Evne til innsats" og i de generelle beskrivelsene av Norges sikkerhetspolitiske mål og strategiske interesser.

Disse prioriteringene ligger også som fundamentet for Forsvarsministerens "Forsvarspolitiske prioriteringer", og som igjen er grunnlaget for utarbeidelsen av FMR. Vi mener at FMR ikke reflekterer den strategiske prioritering og satsing på nordområdene som Norges øverste politiske ledelse gjentatt ganger har vektlagt så sterkt.

Sørreisa kommune vil gjøre oppmerksom på at det er uttrykt som grunnprinsipp for FMR at den vedatte langtidsplanen for 2009 - 2012 skal kontinueres i form av at den trekker opp prioriteringer og tiltak som strekker seg langt ut over perioden og inn i den som det nå utarbeides plan for.

Etter ti år med omstilling er de store og viktige strukturelle grepene i stor grad gjennomført, og det er derfor bedt om at man skal bygge videre på de løsninger som har vist seg vellykket.

Ambisjonene og hovedelementene i forsvarspolitikken skal stå ved lag, herunder det overordnede oppgaveinnhold og ambisjonsnivå. Regjeringen vektlegger i dette å styrke Forsvarets evne til å utføre de grunnleggende nasjonale oppgavene med fokus på tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nord. (Ref St. meld. Nr. 7 2011 - 2012), "Nordområdene, Visjon og virkelighet".)

I kapittelet om sikkerhet og forsvar belyses behovet for økt nærvær som følge av endringene de seneste årene, og Forsvarets rolle og samspill med andre aktører.

Sørreisa kommune mener at disse fundamentale føringer og prinsipper ikke reflekteres i tilstrekkelig grad i Forsvarssjefens Fagmilitære råd, og at rådet derfor bryter med den grunnleggende retning omstillingen og moderniseringen har hatt de siste ti årene.

CRC-Sørreisa representerer fremtidens teknologi og kompetanse

Vårt forsvar bygges i stadig større grad opp omkring systemer som baserer seg på svært avansert teknologi og kompetanse. Det er utviklet en nettverksorientert teknologisk plattform som gjør at innhenting og utveksling av informasjon foregår på en høyeffektiv måte. Systemene i fremtidens nye kampfly tilpasses og får en sterkere integrering i det nettverksorienterte forsvaret. Maritime helikoptre og fregatter er gitt samme teknologiske mulighet, og vi ser at nye sensorkapasiteter og kommende informasjonssystemer integreres sterkere. Denne type nettverksløsninger gjør at informasjon kan utveksles på tvers av flere systemer for å oppnå økt sikkerhet, effektivitet og presisjon.

CRC-Sørreisa er nettopp grunnlagt på denne type teknologi og kompetanse. Stasjonen representerer fremtidens løsninger - som totalforsvaret skal videreutvikles på.

Innføring av nye nettverksorienterte systemer innebærer også behov for større kapasitet for å samle inn, analysere og distribuere informasjon. I dette bildet utgjør teknologien og kompetansen ved CRC-Sørreisa en kritisk faktor for totalforsvaret, både i forhold til dagens løsning og for det som skal skje fremover i tid.

CRC-Sørreisa er med andre ord en helt sentral brikke i utvikling og integrering av nye fremtidige systemer. Deres kompetanse er selve kjernekompetansen i vårt fremtidige Forsvar. Dette må også reflekteres mht. en lokalisering og et sikkerhetsnivå som faktisk gjør det mulig å utføre disse sentrale funksjonene som er og blir helt sentrale for forsvarets evne til å løse sine oppgaver i fremtiden.

CRC-Sørreisa videreutvikles og er av det mest moderne anlegg som finnes i NATO

CRC-Sørreisa er en av landets to baser for luftovervåking. Stasjonen har levert et gjenkjent luftbilde for all flyaktivitet over Norge siden 1961, og leverer også i dag særdeles viktig informasjon til fellesoperativt hovedkvarter og NATOs kommandostruktur. CRC-Sørreisa sin beliggenhet i forhold til ansvars- og operasjonsområdet i nord gjør at anlegget dekker 25 % av Europas luftrom.

CRC-Sørreisa har taktisk kontakt med forsvarets piloter i deres oppdrag slik at de kan finne frem til sine mål og ferdes trygt, og passer på at sivil og militær flyaktivitet ikke kommer i konflikt.

Det nye fjellanlegget sto ferdig i 2001 og er sikret mot alle kjente trusler. Anlegget har teknisk infrastruktur, tilstrekkelige arealer og systemer for å løse nasjonale og internasjonale kontroll og varslingsoppdrag langt inn i fremtiden.

Som del av en større kjede i Nato gjennomgår stasjonen for tiden en større oppgradering av infrastruktur og teknologi til en pris av ca kr 400 millioner hvor Nato står for ca 75 % av kostnadene. Dette viser tydelig at Nato satser på CRC-Sørreisa som et viktig ledd i kjeden for kommando, kontroll og varslingsoppdrag. Etter gjennomført oppgradering vil det totalt være investert ca Nok. 2 400 millioner i stasjonen.

FMRs økonomiske gevinst ved flytting av CRC-Sørreisa til Reitan anses overdrevet

En rekke forhold i den økonomiske vurderingen som er lagt til grunn for FMR anses for dårlig belyst, i tillegg til at de fremlagte økonomiske besparelsene er basert på for snevre økonomiske vurderinger. Hovedsakelig viser vår gjennomgang av de økonomiske vurderingene lagt til grunn for FMR at det ikke vil være noe å spare ved å flytte CRC-Sørreisa til Reitan sammen med CRC-Mågerø. Snarere kan det se ut for å bli en særdeles kostbar flytting fordi Reitan må utvikles for å ta i mot det moderne anlegget CRC-Sørreisa er. FMR anslår at en flytting til Reitan vil gi en besparelse på ca. kr. 70 millioner pr. år i driftskostnader fra 2018. Investeringer er beregnet til kr. 450 millioner og ekstra driftskostnader for dobbel drift i perioden 2014 til 2018 på kr. 140 millioner – totalt kr. 590 millioner.

Tilsvarende kostnader for å benytte CRC-Sørreisa er investeringskostnader på kr. 5 millioner og en årlig besparelse på kr. 52 millioner i driftskostnader allerede fra 2014.

Driftsmessig differanse mellom FMR sin vurdering og vår (Organisasjonsforum Sørreisa) sin vurdering er på kr. 18 millioner pr år. Dersom man sammenholder disse to beregningene, og *ikke* tar i betraktning at FMR i tillegg opererer med en potensiell feilmargen på inntil 50 %, så vil foretatte investeringer ved flytting til Reitan være inntjent i 2056. Dersom man legger til grunn beløp inkludert feilmargen vil det teoretisk være mulig å oppnå "inntjening" i 2070. Det vil imidlertid også oppstå andre hendelser og kostnader innen den tid som det ikke er mulig å forutse i dag, og som gjør det umulig å forholde seg til en slik tidshorisont for beregning av "lønnsomhet" eller "inntjening". Det er videre også verd å merke seg at kostnader ved eventuelt tap av kompetanse som følge av at ansatte kan velge å skaffe seg annet arbeid – ikke er tatt med i de økonomiske beregninger som er foretatt.

Vi vil også anmerke at vi synes det er dårlig økonomisk vurdering å forlate et helt nytt og særdeles velfungerende anlegg hvor det totalt er investert kr. 2.4 milliarder. NATO betaler i overkant av kr. 300 millioner i det nye ACCS-systemet som nå installeres i Sørreisa. Det virker noe merkelig når Forsvarssjefen ikke beregner dette som en positiv effekt i økonomien når han samtidig sier det blir for dyrt å flytte fra Rygge til Gardermoen fordi det vil koste kr. 300 millioner.

Det knytter seg for øvrig en rekke økonomiske usikkerheter til flyttingen av CRC-Sørreisa til Reitan. Det synes ikke som avhendingskostnadene er reflektert, og heller ikke personellkostnadene ved flytting/pendling både fra Sørreisa og Mågerø. Det ligger også kostnader i duplisering av teknologiske løsninger, og det synes heller ikke reflektert at deler av anlegget i Sørreisa fortsatt må driftes som følge av at sentrale teknologiske løsninger ikke kan flyttes eller rives.

Sørreisa kommune mener det er hevet over enhver tvil at det verken på kort eller lang sikt vil være lønnsomt å flytte CRC-Sørreisa til Reitan. Imidlertid vil en videreføring av all CRC-virksomhet i Sørreisa kunne gi innsparinger allerede fra 2014.

CRC-Sørreisa anses å utgjøre en viktig seighet i nasjonal kommando, sambands og sikkerhetsstruktur

Ved å videreføre CRC-Sørreisa oppnår man også å unngå "å legge alle eggene i samme kurv", og på den måten skape bedre seighet ved at man har to anlegg som operativ ledelse kan gjennomføres fra. CRC-Sørreisa utgjør også i dag en back-up for FOH i Reitan i kommandostrukturen ved behov, og en flytting av CRC til Reitan vil gjøre oss mer sårbare overfor uønskede hendelser og terroranslag. CRC-Sørreisa har en gunstig lokalisering i forhold til våre strategisk viktigste og største operasjonsområder. Vi mener at det ikke er klokt å samle både operativt nivå og kontrollvirksomhet på samme sted fordi vi blir særdeles sårbare. Vi kjenner igjen dette prinsippet i de vurderinger som nå pågår i forbindelse med oppbygging av Regjeringens bygninger med tanke på å redusere sårbarheten.

Det hører også med til samme tema at det ikke er vanlig /naturlig å blande operativ og taktisk ledelse slik man foreslår med å legge CRC-funksjonen til Reitan. Enkelte miljøer påpeker også at det i noen sammenhenger ikke er gunstig for operasjoner. CRC-Sørreisa er kommando- og kontroll på taktisk nivå, mens FOH i Reitan er operativt nivå. En samling av taktiske funksjoner i Sørreisa innenfor samme funksjoner synes å være et bedre alternativ. Tilsvarende løsning har man i dag for Hæren og Sjøforsvaret med taktisk nivå henholdsvis på Bardufoss og ved Håkonsvern. CRC-Sørreisa er forberedt for, og har allerede i dag plass til, utvidelse av en slik karakter for Luftforsvaret.

Konsekvensene av nedlegging av CRC-Sørreisa for Sørreisa kommune

Konsekvensene for kommunen er ikke alene hovedargumentet for opprettholdelse av stasjonen, men vi velger å ta dette med for å vise hvilke konsekvenser det gir for vårt lokalsamfunn. Sørreisa kommune har vært vertskapskommune for Luftforsvarets stasjon Sørreisa siden tidlig på 1960 - tallet. Vi har alltid hatt et nært og godt samarbeid med Forsvaret, og tilrettelegger for forutsigbarhet og trygghet og slik at Forsvarets personell skal få dekket sine behov og trives.

Sørreisa kommune har ca. 3.400 innbyggere. CRC-Sørreisa er kommunens største arbeidsplass med ca. 115 ansatte. Med samboere og ektefeller, og det faktum at CRC-miljøet har kun tre pendlere og nesten 70 % eier egne hus, dreier konsekvensene av en nedlegging av CRC-Sørreisa seg om tap av nesten det dobbelte i antall yrkesaktive innbyggere. I verste fall kan det være snakk om utflytting av 200 – 250 personer i samfunnsmessig gunstig alder, og med stor kjøpekraft. Dette er så dramatisk at det vil gjøre utslag på den demografiske sammensetningen av befolkningen i kommunen.

PricewaterhouseCoopers (PwC) har på oppdrag fra Forsvarsdepartementet utarbeidet en distriktsmessig konsekvensutredning av FMR for Sørreisa som bagatelliserer konsekvensene for Sørreisa kommune. Rapporten besvarer ikke et av hovedspørsmålene fra FD: "Hvor mye vil sysselsettingen bli redusert med i primærkommunen sammenlignet med en utvikling uten nedlegging?"

Våre beregninger viser at den direkte effekten av nedlegging vil være redusert sysselsetting med ca. 10 – 15 %. I tillegg kommer de indirekte og regionale effektene, samt redusert sysselsetting i handels og servicenæringen pga. redusert etterspørsel.

En trenger med andre ord ikke nødvendigvis være rakettforsker for å forstå at konsekvensene av en nedlegging vil være dramatiske for hele lokalsamfunnet.

PwC hevder på sin side at effekten på sysselsettings- og befolkningsutvikling ved flytting av CRC-Sørreisa aktivitet er beskjeden og at ringvirkningene er forholdsvis små.

Faktum er det motsatte. Stasjonen som sådan, de ansatte og deres familier utgjør til sammen en stor forbruker av varer og tjenester i det lokale markedet. Disse vil ha liten mulighet til å finne stillinger i Forsvaret innenfor egen fagkompetanse, og med den foreslåtte nedbyggingen av Forsvaret i Målselv og Bardu reduseres muligheten ytterligere slik at flytting fra kommunen vil fremstå som eneste mulighet for svært mange. En videreføring av CRC-Sørreisa vil imidlertid kunne innebære ytterligere ansatte dersom den politiske beslutning skulle bli å videreføre kun en av dagens to CRC-stasjoner, og vil medføre en økning til ca. 180 arbeidsplasser. Det er verd å merke seg at en slik løsning vil medføre minimale behov for nye investeringer i stasjonen, og i praksis kan iverksettes på svært kort varsel.

Forsvaret i Bardu og Målselv kommuner

Det er et nært og tett samarbeid mellom våre tre kommuner i Midt-Troms for å understøtte Forsvarets aktiviteter og behov. På samme måte har Forsvaret stor nytte i å være lokalisert med tyngde for både Luftforsvaret og Hæren i det området som anses å være et av verdens beste områder for militær øving og trening. Kort avstand mellom Forsvarets baser og installasjoner sammen med kompakte baser og personell som bor nært sin arbeidsplass gir optimale forhold for å løse oppgaver - både faglig og privat. Nærheten til landets mest moderne og tilgjengelige øvings- og treningsområder gir sammen med en region som strekker seg fra kysten til svenskegrensen unike muligheter for forsvarsgrenenes fellesoperativitet. Både Hæren, Luftforsvaret og Sjøforsvaret gis de beste muligheter.

Sørreisa kommune mener at videreutviklingen av Forsvaret må fortsette med tyngde for både Hæren og Luftforsvaret i Midt-Troms. Det er viktig i et nordområdeperspektiv og for Forsvarets evne at Hæren videreutvikler seg både med ledelse, kampbataljoner og støttefunksjoner i dette området. Forsvaret erverver relevant kompetanse på en kosteffektiv måte. Det er en kjensgjerning at vernepliktbataljonene på Skjold og Setermoen har bidratt til det gode resultatet i internasjonale operasjoner på grunn av god og relevant opplæring som følge av beliggenhet og samspill med andre avdelinger.

Bardu kommune er blant annet vertskommune for Troms militære sykehus (TMS). Med tanke på det gode samarbeidet Forsvaret har med de sivile helsetjenestene, og at Forsvarets personell har helsemessige behov også som følge av sin faglige tjeneste, er det riktig å videreføre TMS. Som vertskommuner ivaretar vi også helsemessige behov for Forsvarets ansatte, og TMS er et nødvendig samarbeid for oss.

Vi vil også fremheve viktigheten av at Forsvaret fortsatt drifter Bardufoss flystasjon /lufthavn. Den store aktiviteten og bredden på Forsvarets bruk av lufthavnen gir sammen med at Bardufoss er hovedbase for helikopter et utvidet militært behov som begrunner dette. I tillegg er Forsvarets drift av lufthavnen med på å sikre et regionalt samferdselstilbud som gir store og positive ringvirkninger for offentlige og private tjenester.

Sørreisa Kommune støtter Målselv og Bardu sine syn på det fagmilitære rådet, og mener at det er viktig å lytte til de innspill som kommer fra disse to kommunene som gjennom mange år har opparbeidet seg en unik kompetanse om og for Forsvaret.

Sørreisa 3. januar 2012

Vedtatt av Sørreisa formannskap.

Paul Dahlø
ordfører